

2 ZDRAVSTVENO STANJE PREBIVALSTVA

2.4 OBOLEVNOST

2.4.2 RAK

Leta 2016 je v Sloveniji za rakom na novo zbolelo 15.072 ljudi, umrlo pa jih je 6.247. Konec decembra 2016 je živel 107.093 ljudi, ki jim je bila v življenju postavljena diagnoza rak. Število zbolelih se v zadnjih desetih letih veča za 2 % povprečno letno. Med moškimi je najpogostejši rak prostate (20,8 %), med ženskami pa rak kože (razen melanoma) (21 %). Najpogosteje zbolevalo še za rakom dojke, pljuč ter debelega črevesa in danke, ki skupaj predstavljajo 60 % vseh na novo ugotovljenih malignih bolezni. Čisto preživetje slovenskih bolnikov z rakom se s časom izboljšuje, saj v zadnjih letih že več kot polovica zbolelih živi več kot pet let po diagnozi.

Osnovni kazalniki bremena raka kažejo, da spada rak med največje javnozdravstvene probleme v Sloveniji. Po podatkih Registra raka Republike Slovenije (RRRS) je leta 2016 v Sloveniji na novo za rakom zbolelo 15.072 ljudi, 8.117 moških in 6.955 žensk. Zaradi raka je tega leta umrlo 6.247 ljudi, 3.522 moških in 2.725 žensk. Med nami je konec leta 2016 živel 107.093 ljudi, ki jim je bila tekom življenja postavljena diagnoza rak. Med njimi je značilno več žensk (58.452), saj moški (48.641) zolevajo za bolj usodnimi vrstami rakov.

2.4.2 Tabela 1: **Breme raka**, Slovenija, 2016

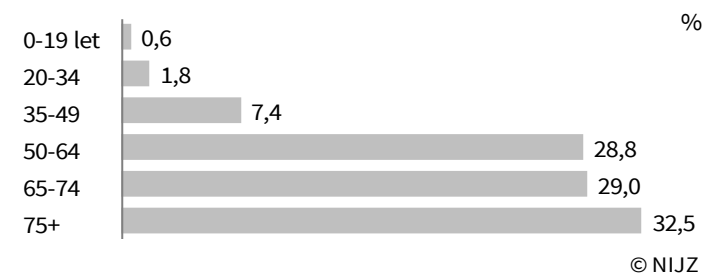
	Moški	Ženske	SKUPAJ
Incidenca	8.117	6.955	15.072
Umrli	3.522	2.725	6.247
Prevalenca	48.641	58.452	107.093

© NIJZ

Viri: Rak v Sloveniji 2016, Register raka Republike Slovenije, 2019

Starostna struktura zbolelih za rakom v Sloveniji leta 2016 ponazarja, da je rak bolezen starejših ljudi, saj je 90 % zbolelih ob diagnozi starejših od 50 let, več kot polovica pa jih ima ob diagnozi 65 let ali več. Po podatkih Registra raka Republike Slovenije je mogoče predvideti, da bo od rojenih leta 2016 za rakom do 75. leta starosti zbolel eden od dveh moških in ena od treh žensk.

2.4.2 Slika 1: **Odstotni delež incidence vseh rakov** po starostnih skupinah, Slovenija, 2016

Viri: Rak v Sloveniji 2016, Register raka Republike Slovenije, 2019

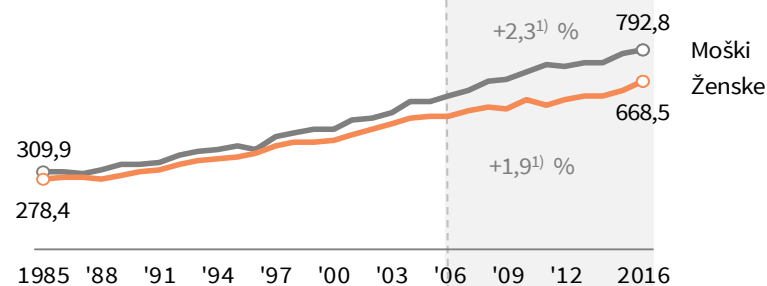

Časovna trenda incidence in umrljivosti raka pri obeh spolih nakazujeta rast bremena raka pri nas. V zadnjih 10 letih se je groba incidenčna stopnja pri moških večala povprečno za 2,3 % letno, pri ženskah pa za 1,9 %. Groba umrljivostna stopnja se je pri moških v tem obdobju večala povprečno za 0,8 % letno, pri ženskah pa za 0,9 %. Več kot polovica zvečanja incidence gre na račun staranja prebivalstva - starostno standardizirana incidenčna stopnja raka je namreč vsako leto višja za 0,5 %. Starostno standardizirana umrljivostna stopnja pa se celo manjša in sicer za -1,4 % letno.

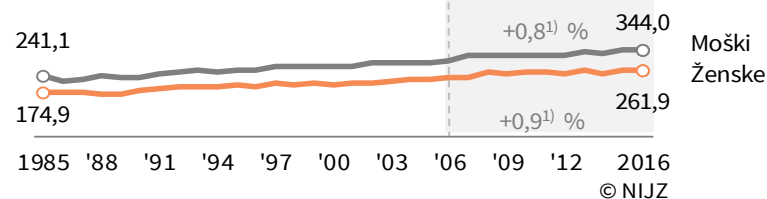
2.4.2 Slika 2: **Groba incidenčna in umrljivostna stopnja raka** po spolu s povprečno letno spremembo za zadnjih 10 let, Slovenija, 1985–2016

na 100.000 prebivalcev

Groba incidenčna stopnja

Groba umrljivostna stopnja

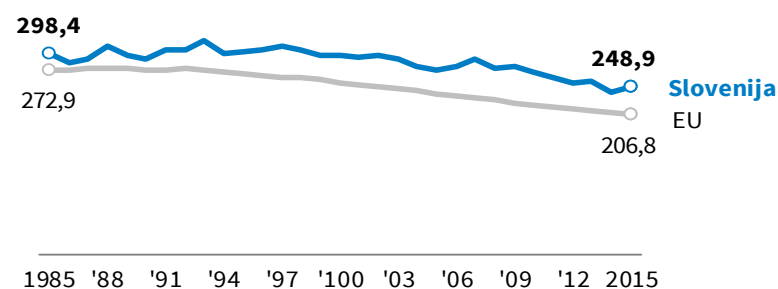
¹⁾ Povprečna letna sprememba je statistično značilna pri stopnji tveganja 0,05.
Viri: Rak v Sloveniji 2016, Register raka Republike Slovenije, 2019

Starostno standardizirana umrljivostna stopnja raka se polagoma zmanjšuje tako v Evropi kot v Sloveniji. V Sloveniji je višja od evropskega povprečja, pri čemer je razlika večja pri moških.

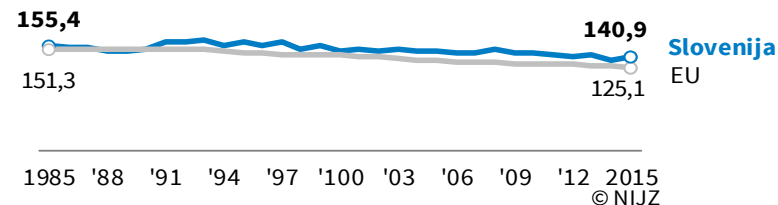
2.4.2 Slika 3: **Starostno standardizirana umrljivostna stopnja raka**, Slovenija in EU, 1985–2015

SSS umrljivosti na 100.000 prebivalcev

Moški

Ženske

Viri: WHO, <https://gateway.euro.who.int>, 12. 02. 2020

I. INCIDENČNE MERE RAKA

2.4.2 Tabela 2: **Incidenca raka** po izbranih lokacijah, spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016

Lokacija po MKB-10			0-19 let	20-34	35-49	50-64	65-74	75+	SKUPAJ
Želodec	C16	Moški	-	2	10	75	80	105	272
		Ženske	-	1	7	42	35	86	171
Debelo črevo	C18	Moški	-	-	26	127	183	178	514
		Ženske	2	5	12	88	118	168	393
Rektosigmoidna zveza	C19	Moški	-	-	5	21	16	22	64
		Ženske	-	-	3	11	10	16	40
Rektum	C20	Moški	-	3	17	104	93	76	293
		Ženske	-	-	9	36	57	62	164
Sapnici in pljuča	C34	Moški	1	1	22	356	332	254	966
		Ženske	-	2	13	211	174	155	555
Druge maligne neoplazme kože	C44	Moški	1	12	92	340	436	610	1.491
		Ženske	1	16	127	311	316	688	1.459
Dojka	C50	Moški	-	-	-	3	4	7	14
		Ženske	-	23	241	517	320	285	1.386
Maternični vrat	C53	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	11	44	35	17	16	123
Maternično telo	C54	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	2	31	124	95	109	361
Prostata	C61	Moški	-	-	14	501	738	437	1.690
		Ženske	-	-	-	-	-	-	-
Ostale lokacije		Moški	39	106	240	871	781	776	2.813
		Ženske	39	82	204	565	572	841	2.303
SKUPAJ lokacije	C00-C96	Moški	41	124	426	2.398	2.663	2.465	8.117
		Ženske	42	142	691	1.940	1.714	2.426	6.955

Viri: Rak v Sloveniji 2016, Register raka Republike Slovenije, 2019

2.4.2 Tabela 3: **Groba in starostno specifična incidenčna stopnja raka** po najpogostejših lokacijah in spolu, Slovenija, 2016

na 100.000 prebivalcev

Lokacija po MKB-10			0-19 let	20-34	35-49	50-64	65-74	75+	SKUPAJ
Želodec	C16	Moški	-	1,0	4,2	33,2	83,4	162,2	26,6
		Ženske	-	0,6	3,2	18,8	32,1	74,3	16,4
Debelo črevo	C18	Moški	-	-	11,0	56,2	190,8	274,9	50,2
		Ženske	1,0	2,8	5,5	39,5	108,1	145,2	37,8
Rektosigmoidna zveza	C19	Moški	-	-	2,1	9,3	16,7	34,0	6,3
		Ženske	-	-	1,4	4,9	9,2	13,8	3,8
Rektum	C20	Moški	-	1,6	7,2	46,0	97,0	117,4	28,6
		Ženske	-	-	4,1	16,2	52,2	53,6	15,8
Sapnici in pljuča	C34	Moški	0,5	0,5	9,3	157,4	346,2	392,3	94,3
		Ženske	-	1,1	5,9	94,7	159,4	133,9	53,3
Druge maligne neoplazme kože	C44	Moški	0,5	6,2	38,8	150,3	454,6	942,1	145,6
		Ženske	0,5	8,9	58,0	139,5	289,4	594,5	140,2
Dojka	C50	Moški	-	-	-	1,3	4,2	10,8	1,7
		Ženske	-	12,9	110,1	232,0	293,1	246,3	133,2
Maternični vrat	C53	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	6,1	20,1	15,7	15,6	13,8	11,8
Maternično telo	C54	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	1,1	14,2	55,6	87,0	94,2	34,7
Prostata	C61	Moški	-	-	5,9	221,5	769,5	674,9	165,1
		Ženske	-	-	-	-	-	-	-
Ostale lokacije		Moški	18,9	54,9	101,1	385,2	814,3	1.198,5	274,7
		Ženske	20,0	45,8	93,2	253,5	523,9	726,7	221,4
SKUPAJ lokacije	C00-C96	Moški	19,8	64,3	179,5	1.060,4	2.776,6	3.806,9	792,8
		Ženske	21,6	79,4	315,6	870,5	1.569,9	2.096,2	668,5

Viri: Rak v Sloveniji 2016, Register raka Republike Slovenije, 2019

2.4.2 Tabela 4: **Starostno standardizirana incidenčna stopnja raka** po najpogostejših lokacijah¹⁾ raka in spolu, Slovenija, 2007–2016

SSS incidence na 100.000 prebivalcev

Lokacija po MKB-10		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Moški											
Prostata	C61	103,5	112,2	120,9	116,8	134,6	116,3	117,5	109,1	119,6	120,1
Druge maligne neoplazme kože	C44	79,5	85,8	81,5	91,2	92,4	94,0	103,6	91,5	103,3	105,7
Sapnik, sapnici in pljuča	C33-C34	79,7	79,6	71,6	71,9	66,8	69,5	67,8	67,3	72,3	69,6
Debelo črevo in danka	C18-C20	71,5	72,4	79,8	85,0	80,6	73,1	62,9	64,2	57,6	62,7
Glava in vrat	C00-C14, C32	33,3	31,4	31,0	34,8	28,6	28,8	28,4	28,8	28,6	26,0
SKUPAJ lokacije	C00-C96	568,4	585,2	583,7	599,1	611,5	588,7	587,1	576,6	593,3	589,1
Ženske											
Dojka	C50	89,0	88,8	84,7	94,8	84,1	95,4	91,5	91,5	93,8	97,6
Druge maligne neoplazme kože	C44	59,1	67,0	62,6	68,9	66,1	69,1	78,7	69,8	74,5	81,6
Sapnik, sapnici in pljuča	C33-C34	24,2	22,0	24,1	25,8	25,4	26,6	28,8	27,0	29,4	34,3
Debelo črevo in danka	C18-C20	39,4	40,2	39,9	44,7	40,8	37,1	32,7	31,7	31,6	33,9
Maternično telo	C54	21,9	19,7	19,8	22,3	20,7	23,1	20,6	23,3	23,4	22,9
SKUPAJ lokacije	C00-C96	395,5	402,2	384,2	410,4	390,2	404,4	411,2	401,2	411,0	433,1

¹⁾ Osnovni naborViri: SLORA, <http://www.slora.si/>, 5. 12. 2019

II. UMRLJIVOSTNE MERE RAKA

2.4.2 Tabela 5: Umrli zaradi raka po najpogostejših lokacijah, spolu in starosti, Slovenija, 2016

Lokacija po MKB-10			0-19 let	20-34	35-49	50-64	65-74	75+	SKUPAJ
Želodec	C16	Moški	-	-	5	46	64	91	206
		Ženske	-	-	1	15	22	83	121
Debelo črevo	C18	Moški	-	-	7	45	58	132	242
		Ženske	-	1	7	26	41	151	226
Rektosigmoidna zveza	C19	Moški	-	-	-	4	8	22	34
		Ženske	-	-	-	1	5	18	24
Rektum	C20	Moški	-	-	3	35	55	64	157
		Ženske	-	1	3	13	18	62	97
Sapnici in pljuča	C34	Moški	-	-	12	262	289	251	814
		Ženske	-	-	8	126	111	147	392
Druge maligne neoplazme kože	C44	Moški	-	-	-	2	2	9	13
		Ženske	-	-	-	-	-	21	21
Dojka	C50	Moški	-	-	-	1	3	4	8
		Ženske	-	4	19	79	92	190	384
Maternični vrat	C53	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	-	3	15	8	15	41
Maternično telo	C54	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	-	-	5	22	23	50
Prostata	C61	Moški	-	-	1	36	78	289	404
		Ženske	-	-	-	-	-	-	-
Ostale lokacije		Moški	6	9	49	383	482	715	1.644
		Ženske	5	7	51	224	301	781	1.369
SKUPAJ lokacije	C00-C96	Moški	6	9	77	814	1.039	1.577	3.522
		Ženske	5	13	92	504	620	1.491	2.725

Viri: Rak v Sloveniji 2016, Register raka Republike Slovenije, 2019

2.4.2 Tabela 6: **Groba in starostno specifična umrljivostna stopnja raka** po najpogostejših lokacijah in spolu, Slovenija, 2016

na 100.000 prebivalcev

Lokacija po MKB-10		0-19 let	20-34	35-49	50-64	65-74	75+	SKUPAJ	
Želodec	C16	Moški	-	-	2,1	20,3	66,7	140,5	20,1
		Ženske	-	-	0,5	6,7	20,2	71,7	11,6
Debelo črevo	C18	Moški	-	-	2,9	19,9	60,5	203,9	23,6
		Ženske	-	0,6	3,2	11,7	37,6	130,5	21,7
Rektosigmoidna zveza	C19	Moški	-	-	-	1,8	8,3	34,0	3,3
		Ženske	-	-	-	0,4	4,6	15,6	2,3
Rektum	C20	Moški	-	-	1,3	15,5	57,3	98,8	15,3
		Ženske	-	0,6	1,4	5,8	16,5	53,6	9,3
Sapnici in pljuča	C34	Moški	-	-	5,1	115,9	301,3	387,6	79,5
		Ženske	-	-	3,7	56,5	101,7	127,0	37,7
Druge maligne neoplazme kože	C44	Moški	-	-	-	0,9	2,1	13,9	1,3
		Ženske	-	-	-	-	-	18,1	2,0
Dojka	C50	Moški	-	-	-	0,4	3,1	6,2	0,8
		Ženske	-	2,2	8,7	35,4	84,3	164,2	36,9
Maternični vrat	C53	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	-	1,4	6,7	7,3	13,0	3,9
Maternično telo	C54	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	-	-	2,2	20,2	19,9	4,8
Prostata	C61	Moški	-	-	0,4	15,9	81,3	446,3	39,5
		Ženske	-	-	-	-	-	-	-
Ostale lokacije		Moški	2,9	4,7	20,6	169,4	502,6	1.104,2	160,6
		Ženske	2,6	3,9	23,3	100,5	275,7	674,8	131,6
SKUPAJ lokacije	C00-C96	Moški	2,9	4,7	32,4	360,0	1.083,3	2.435,5	344,0
		Ženske	2,6	7,3	42,0	226,1	567,9	1.288,3	261,9

Viri: Rak v Sloveniji 2016, Register raka Republike Slovenije, 2019

III. PREVALENČNE MERE RAKA

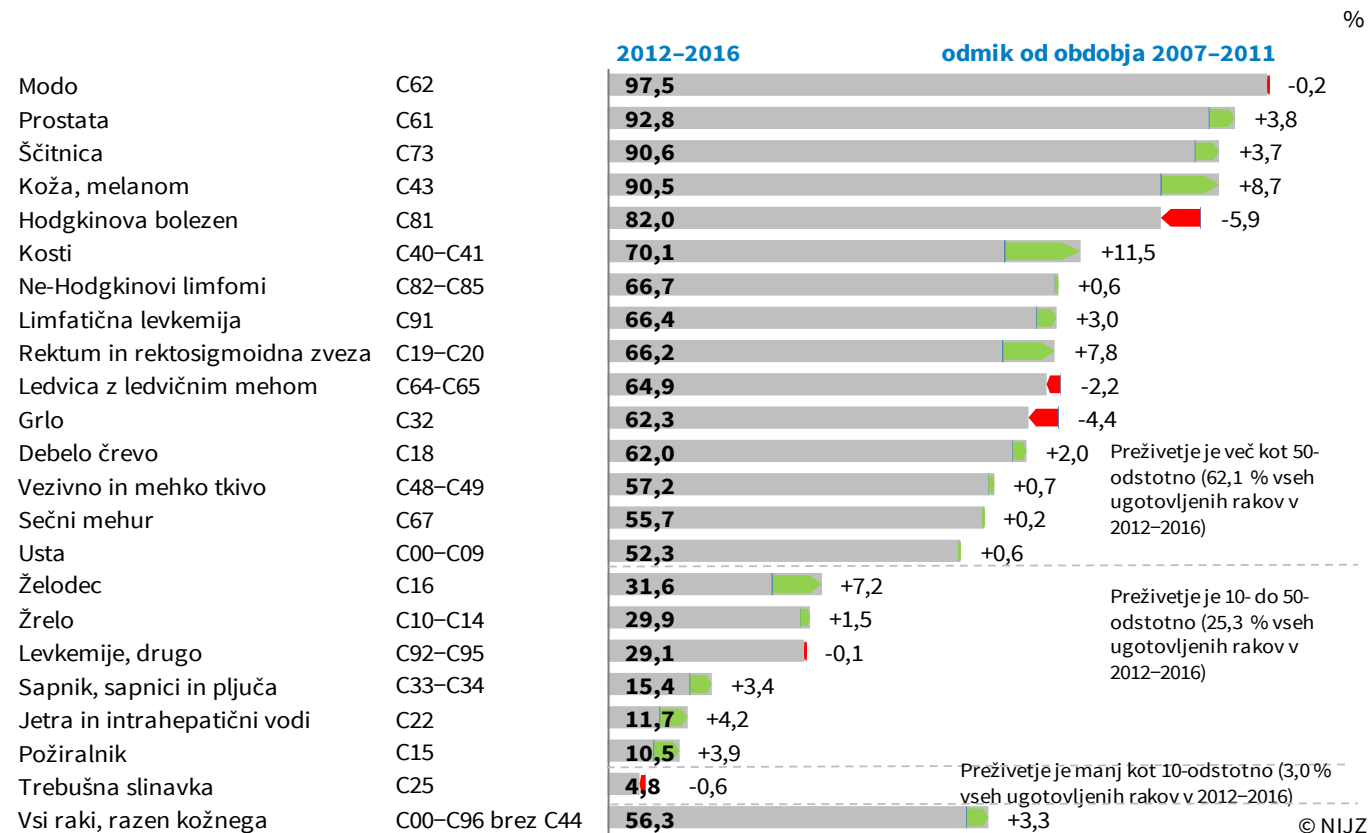
2.4.2 Tabela 7: **Prevalenca raka** po spolu in izbrani primarni lokaciji (najpogostejše lokacije), Slovenija, 31. 12. 2016

Lokacija po MKB-10 ¹⁾			Leta po diagnozi				Celotna prevalenca
			<1 leto	1-4	5-9	10+	
Želodec	C16	Moški	185	378	247	381	1.191
		Ženske	108	213	190	342	853
Debelo črevo	C18	Moški	430	1.155	1.060	962	3.607
		Ženske	317	843	880	1.049	3.089
Rektum in rektosigmoidna zveza	C19-C20	Moški	307	928	845	818	2.898
		Ženske	181	493	571	730	1.975
Sapnik, sapnici in pljuča	C33-C34	Moški	577	718	341	367	2.003
		Ženske	371	515	221	177	1.284
Maligni melanom kože	C43	Moški	298	944	752	833	2.827
		Ženske	269	892	932	1.392	3.485
Druge maligne neoplazme kože	C44	Moški	1.464	4.547	3.531	3.835	13.377
		Ženske	1.434	4.570	3.872	4.833	14.709
Dojka	C50	Moški	11	38	28	31	108
		Ženske	1.337	4.535	4.134	7.189	17.195
Maternični vrat	C53	Moški	-	-	-	-	-
		Ženske	114	340	446	2.623	3.523
Maternično telo	C54	Moški	-	-	-	-	-
		Ženske	341	1.082	987	2.277	4.687
Prostata	C61	Moški	1.598	5.076	4.444	2.106	13.224
		Ženske	-	-	-	-	-
SKUPAJ lokacije	C00-C96	Moški	6.532	17.438	14.219	14.297	48.641
		Ženske	5.845	16.474	14.686	24.738	58.452

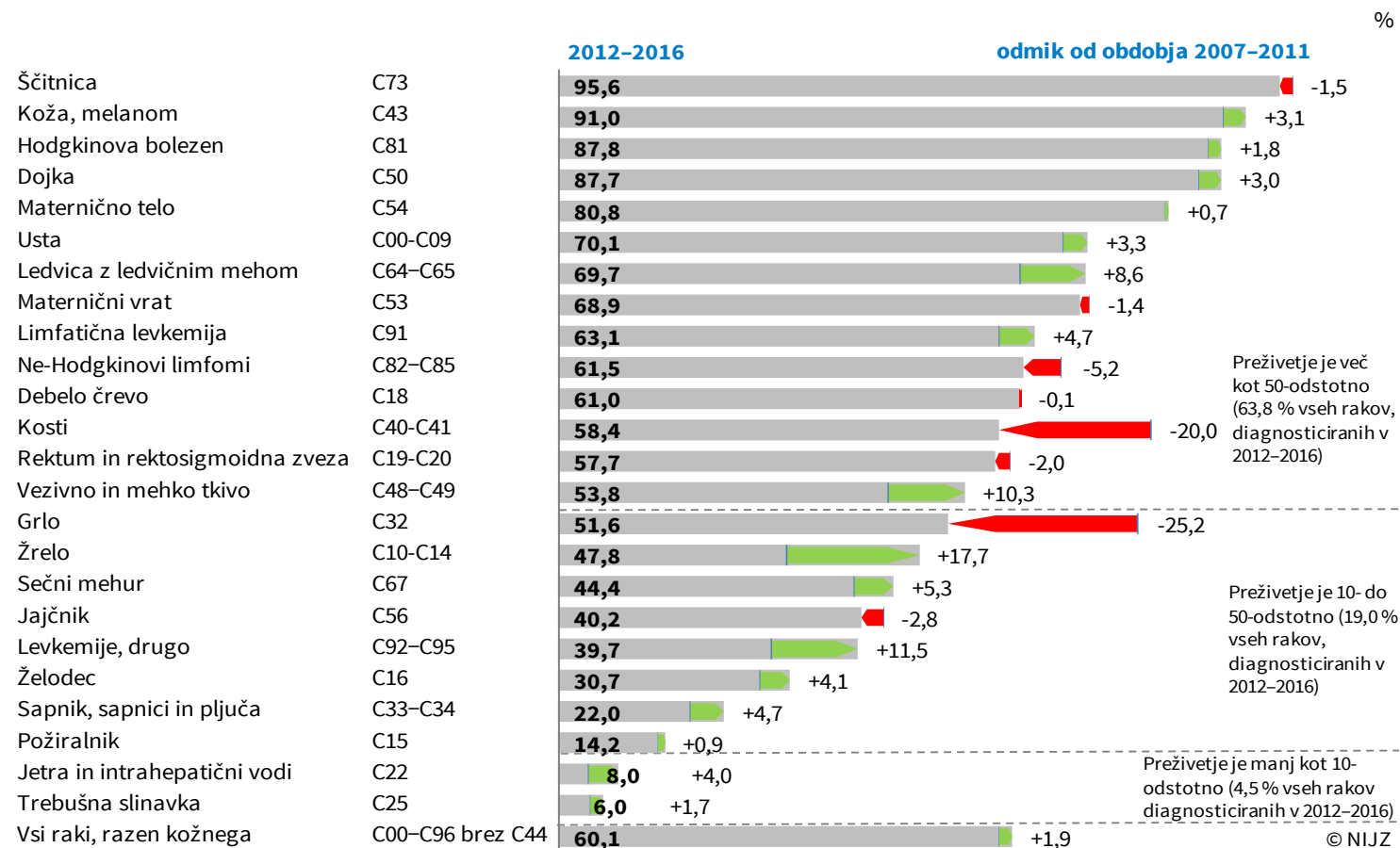
¹⁾ Pri posameznih lokacijah je pri prikazu prevalence oseba z več raki vključena v vsako lokacijo, pri vseh lokacijah skupaj pa se v prevalenci tudi oseba z več raki šteje samo enkrat.
Viri: Rak v Sloveniji 2016, Register raka Republike Slovenije, 2019

IV. PREŽIVETJE

2.4.2 Slika 4: **Petletno relativno preživetje bolnikov z rakom, zbolelih v letih 2007–2011 in 2012–2016, po lokaciji – MOŠKI, Slovenija**

Viri: Rak v Sloveniji 2016, Register raka Republike Slovenije, 2019

2.4.2 Slika 5: **Petletno relativno preživetje bolnikov z rakom, zbolelih v letih 2007–2011 in 2012–2016, po lokaciji – ŽENSKE, Slovenija**

Viri: Rak v Sloveniji 2016, Register raka Republike Slovenije, 2019

REGIONALNE PRIMERJAVE

I. INCIDENČNE MERE RAKA

2.4.2 Tabela 8: **Incidenca raka** po izbranih lokacijah, spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016

Lokacija po MKB-10			Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Želodec	C16	Moški	20	63	13	30	7	8	20	58	26	4	15	8	272
		Ženske	10	34	5	19	4	11	13	39	20	-	9	7	171
Debelo črevo	C18	Moški	24	84	16	65	17	18	43	130	39	15	36	27	514
		Ženske	23	58	14	47	14	9	22	108	47	8	28	15	393
Rektum in rektosigmoidna zveza	C19-C20	Moški	40	49	17	39	9	14	21	86	31	10	22	19	357
		Ženske	21	37	11	26	7	3	14	44	13	3	10	15	204
Sapnik, sapnici in pljuča	C33-C34	Moški	59	149	43	99	18	37	67	255	99	31	56	53	966
		Ženske	34	79	20	53	12	14	30	168	59	15	37	34	555
Druge maligne neoplazme kože	C44	Moški	101	299	54	168	18	36	104	420	153	18	101	19	1.491
		Ženske	132	284	67	190	15	36	94	383	138	16	86	18	1.459
Dojka	C50	Moški	-	1	-	4	-	2	1	2	3	1	-	-	14
		Ženske	71	253	39	147	35	49	72	371	147	38	86	78	1.386
Maternični vrat	C53	Moški	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	7	23	12	16	-	1	6	27	11	6	5	9	123
Maternično telo	C54	Moški	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	30	57	7	38	7	11	25	95	42	6	24	19	361
Prostata	C61	Moški	122	295	64	149	26	45	88	484	158	49	114	96	1.690
		Ženske	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostale lokacije		Moški	192	465	84	310	67	93	172	771	278	66	160	155	2.813
		Ženske	128	371	75	240	51	66	136	667	247	54	146	122	2.303
SKUPAJ lokacije	C00-C96	Moški	558	1.405	291	864	162	253	516	2.206	787	194	504	377	8.117
		Ženske	456	1.196	250	776	145	200	412	1.902	724	146	431	317	6.955

Viri: Rak v Sloveniji 2016, Register raka Republike Slovenije, 2019

2.4.2 Tabela 9: **Starostno standardizirana incidenčna stopnja raka** po najpogostejših lokacijah¹⁾, spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016

SSS incidence na 100.000 prebivalcev

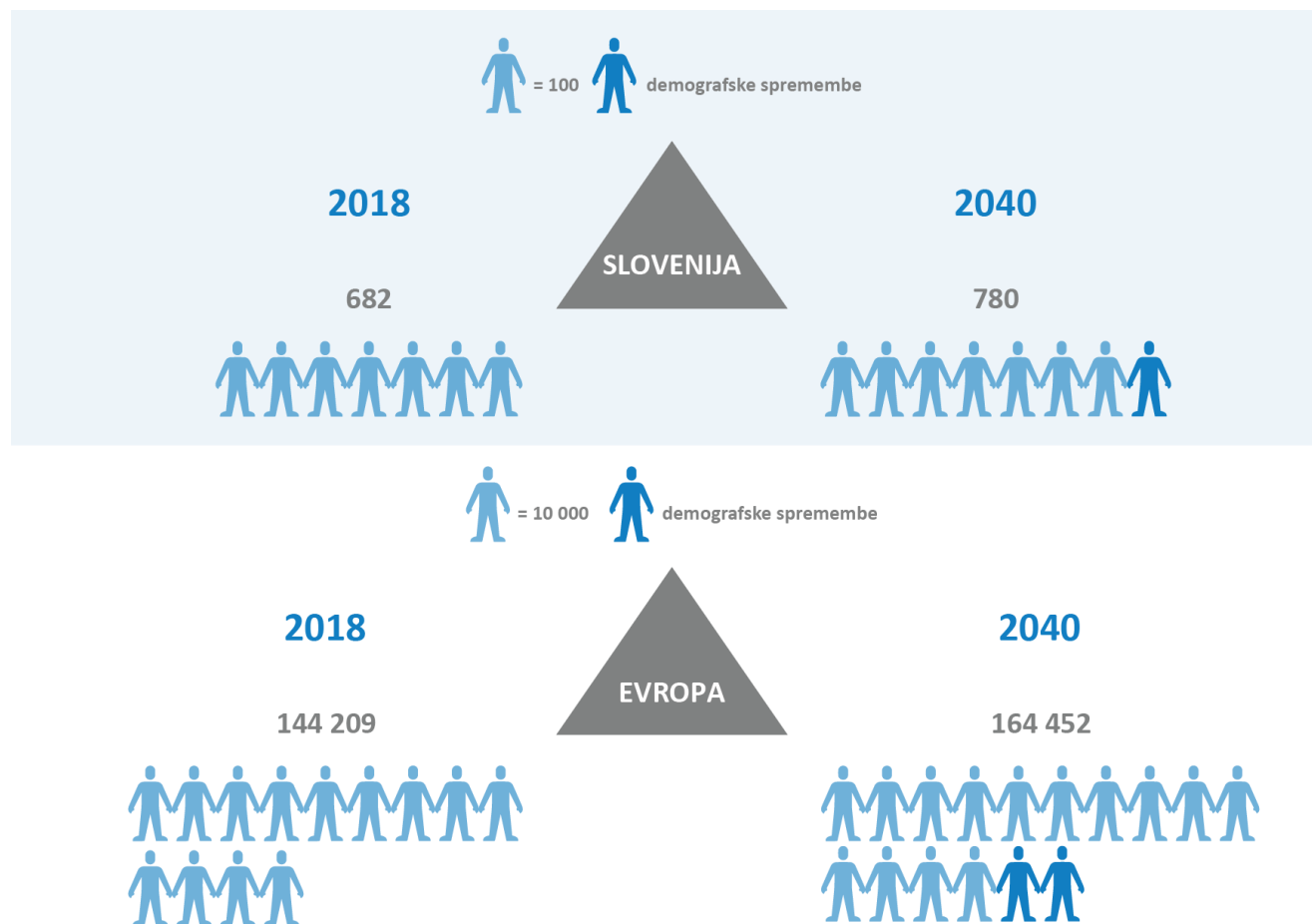
Lokacija po MKB-10		Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
		Moški												
Prostata	C61	144,3	129,1	121,1	84,6	86,7	88,4	95,9	139,7	116,2	127,4	127,9	120,0	120,1
Druge maligne neoplazme kože	C44	119,7	132,2	102,1	96,3	61,6	73,2	110,6	118,5	113,0	44,1	116,1	24,2	105,7
Sapnik, sapnici in pljuča	C33-C34	70,7	66,8	82,5	55,9	60,3	75,1	73,6	75,0	71,9	82,4	65,4	63,5	69,6
Debelo črevo in danka	C18-C20	78,3	58,6	65,5	60,1	83,4	65,8	68,9	62,6	50,7	64,4	69,4	56,8	62,7
Glava in vrat	C00-C14, C32	36,9	33,5	21,4	27,0	26,1	41,3	28,2	19,3	25,2	15,5	17,4	27,3	26,0
SKUPAJ lokacije	C00-C96	683,0	631,0	570,7	502,2	547,5	523,4	561,9	642,0	583,3	523,4	590,4	474,2	589,1
Ženske														
Dojka	C50	84,2	112,2	74,0	87,0	113,5	96,4	77,7	100,4	101,6	112,7	108,0	85,8	97,6
Druge maligne neoplazme kože	C44	117,2	97,1	118,3	85,0	43,6	57,1	76,0	85,2	81,1	28,4	78,7	18,7	81,6
Sapnik, sapnici in pljuča	C33-C34	36,6	31,2	35,1	25,5	33,5	23,7	30,8	39,8	39,1	37,0	31,6	38,4	34,3
Debelo črevo in danka	C18-C20	38,4	30,4	38,8	33,3	44,8	21,7	32,1	36,5	33,9	27,0	34,5	31,2	33,9
Maternično telo	C54	28,6	21,9	12,5	20,0	17,0	18,5	25,9	23,5	27,2	17,6	24,2	25,3	22,9
SKUPAJ lokacije	C00-C96	457,4	460,2	451,8	401,7	407,5	361,5	386,5	459,6	463,2	385,1	431,0	351,4	433,1

¹⁾ Osnovni naborViri: SLORA, <http://www.slora.si/>, 6. 12. 2019

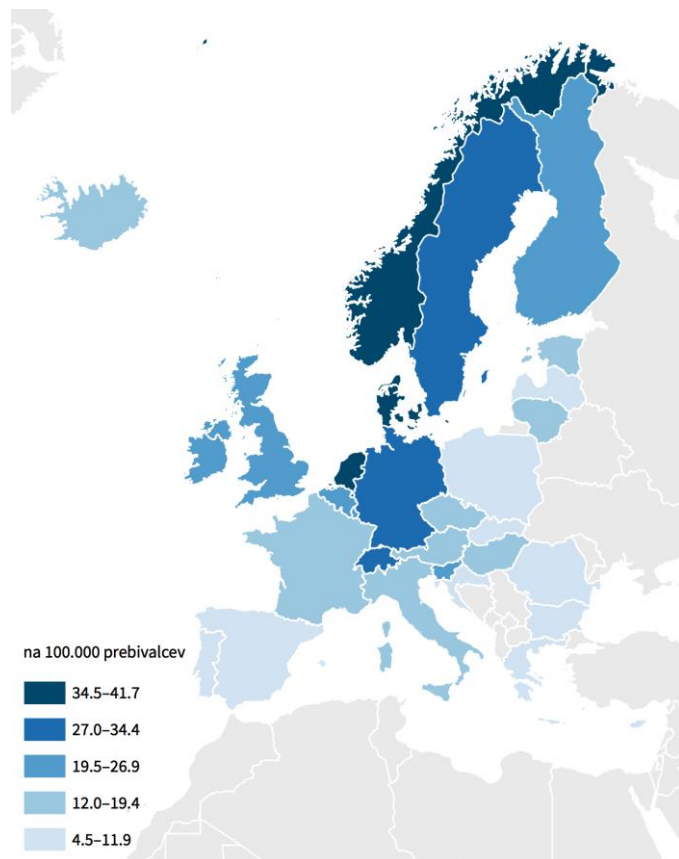

MEDNARODNE PRIMERJAVE

2.4.2 Slika 6: **Ocenjena incidenca malignega melanoma kože** zaradi demografskih sprememb, Slovenija in EU, 2018 in napoved za leto 2040

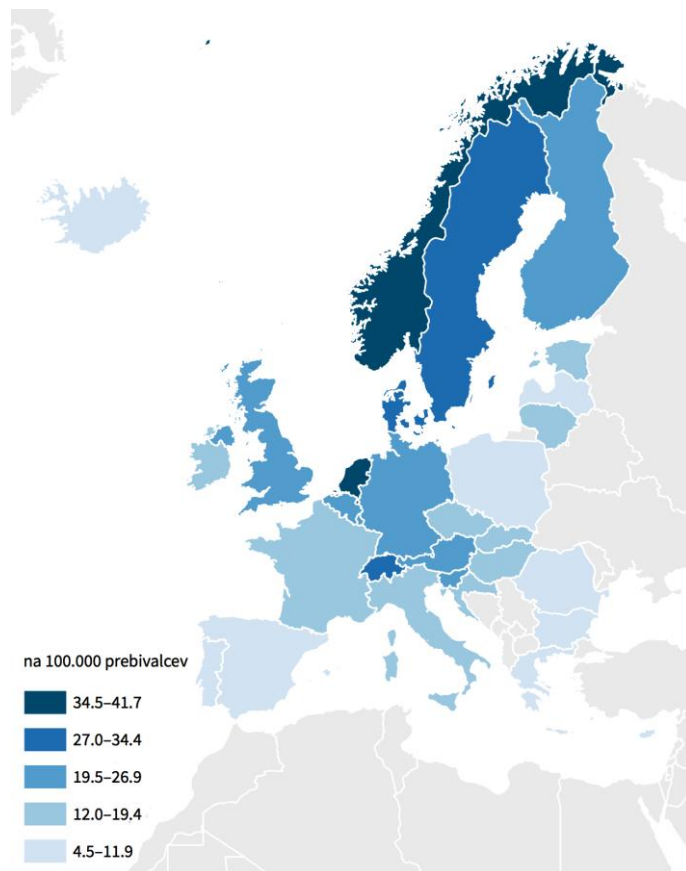
Viri: GLOBOCAN, <https://gco.iarc.fr/databases.php>, 10. 2. 2020

2.4.2 Slika 7: **Ocenjena starostno standardizirana incidenčna stopnja malignega melanoma kože – SKUPAJ**, Slovenija in EU, 2018

Viri: ECIS, <https://ecis.jrc.ec.europa.eu/>, 7. 1. 2020

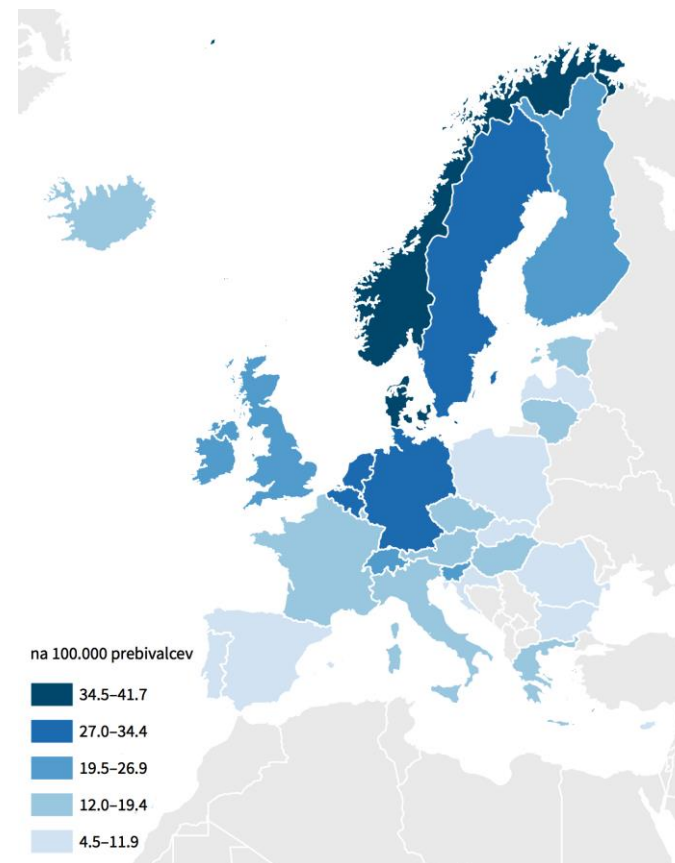

2.4.2 Slika 8: **Ocenjena starostno standardizirana incidenčna stopnja malignega melanoma kože – MOŠKI**, Slovenija in EU, 2018

Viri: ECIS, <https://ecis.jrc.ec.europa.eu/>, 7. 1. 2020

2.4.2 Slika 9: **Ocenjena starostno standardizirana incidenčna stopnja malignega melanoma kože – ŽENSKE**, Slovenija in EU, 2018

Viri: ECIS, <https://ecis.jrc.ec.europa.eu/>, 7. 1. 2020

DEFINICIJE

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
	Rak	Rak (neoplazma, malignom ali maligni tumor) je bolezen, ki nastane zaradi nepopravljive spremembe v celičnem jedru (mutacija genov) v telesnih ali spolnih celicah. Spremenjene gene (mutacijo) lahko podedujemo ali pa nastane v času življenja.	Rak ni ena sama bolezen, pač pa več sto različnih, ki lahko vzniknejo v vseh tkivih in organih človeškega organizma. Razlikujejo se po pogostosti ter načinu in izidu zdravljenja, imajo pa tudi različne, bolj ali manj znane dejavnike tveganja. Rak je z redkimi izjemami bolezen starejših ljudi. Podrobnejša metodološka pojasnila so na voljo na spletnem portalu http://www.slora.si .	Cancer
	Incidenca raka	Incidenca raka pomeni absolutno število vseh novih primerov raka v točno določeni populaciji v enem koledarskem letu.	Incidenca ne šteje bolnikov, pač pa primere bolezni. Tako lahko posamezna oseba, če v istem letu zboli za različnimi rakavimi boleznimi, prispeva v incidenco več primerov bolezni. Vir podatkov o incidenci je podatkovna zbirka Registra raka RS . V programu SLORA so podatki za bolnike, ki so zboleli od leta 1961 naprej in so imeli ob diagnozi stalno prebivališče v Republiki Sloveniji. Dodatna metodološka pojasnila so na voljo na spletnem portalu http://www.slora.si .	Cancer incidence
	Umrli zaradi raka	Umrli zaradi raka pomenijo absolutno število vseh umrlih zaradi raka v točno določeni populaciji v enem koledarskem letu.	V program SLORA podatke o umrlih posreduje NIJZ. Možna so malenkostna odstopanja med uradnim številom umrlih in izpisi programa SLORA. Vzroki odstopanja so pojasnjeni na spletnem portalu http://www.slora.si .	Dead person from cancer

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
	Prevalenca raka	Prevalenca raka pomeni število vseh bolnikov z rakom v točno določeni populaciji, ki so bili živi na izbrani datum (zadnji dan v koledarskem letu), ne glede na to, kdaj so zboleli.	Celotna prevalenca obsega vse bolnike, ne glede na to, kako dolgo pred datumom izračuna so zboleli. Delna prevalenca šteje samo bolnike, ki so zboleli v določenem obdobju, npr. 1, 5 ali 10 let pred datumom, na katerega računamo. Nekateri bolniki zbolijo za več kot eno rakavo boleznijo, zato je vsota prevalenc bolnikov po posameznih vrstah raka večja kot skupna prevalenca, pri kateri štejemo samo bolnike ne glede na število posameznih rakavih bolezni. Več na spletnem portalu http://www.slora.si .	Cancer prevalence
RRRS	Register raka Republike Slovenije	Register raka RS je eden najstarejših populacijskih registrov v Evropi, katerega namen je zbiranje in obdelava podatkov o vseh novih primerih raka in preživetju bolnikov z rakom.	RRRS je bil ustanovljen leta 1950 na Onkološkem inštitutu Ljubljana (OI LJ). Ena od stalnih oblik vračanja obdelanih podatkov so letna poročila Rak v Sloveniji. Novejši letniki so dostopni na spletni strani OI LJ: http://www.onko-i.si .	Cancer Registry of the Republic of Slovenia
SLORA	Spletna stran SLORA	SLORA je spletna stran z epidemiološkimi podatki o raku v Sloveniji in dostopom do podatkovnih zbirk o raku po svetu.	Ob 60-letnici je RRRS uvedel novost – interaktivno spletišče z imenom SLORA, dostopno na: http://www.slora.si . Ime izhaja iz začetnih črk besed ' S lovenija in rak '. To je spletna aplikacija za neposreden dostop do podatkov iz baze RRRS, ki uporabniku omogoča priklic zbranih podatkov iz baze 'na klik'. Rezultati poizvedbe se prikažejo v grafični in tabelarični obliki. SLORA je interaktivno spletišče s sprotno posodobitvijo podatkov, zato je treba ob citiranju vira podatkov navesti datum poizvedbe.	SLORA web page
	Groba incidenčna stopnja raka	Groba incidenčna stopnja raka je razmerje med številom novih primerov raka v koledarskem letu in številom prebivalcev v istem letu, pomnoženo s 100.000.	Groba incidenčna stopnja raka = (število novih primerov raka x 100.000) / število prebivalcev	Crude cancer incidence rate

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
	Groba umrljivostna stopnja raka	Groba umrljivostna stopnja raka je razmerje med številom umrlih zaradi raka v koledarskem letu in številom prebivalcev v istem letu, pomnoženo s 100.000.	Groba umrljivostna stopnja raka = (število umrlih zaradi raka x 100.000) / število prebivalcev	Crude cancer mortality rate
SSS	Starostno standardizirana stopnja incidence/umrljivosti	Starostno standardizirana stopnja je teoretična stopnja, pri kateri predpostavimo, da je starostna struktura opazovane populacije taka kot v standardni populaciji – pove nam torej, kakšna bi bila groba stopnja v opazovani populaciji, če bi bila starostna struktura te populacije enaka, kot je v standardni populaciji. Uporabljamo jo, če analiziramo incidenco/umrljivost v daljšem časovnem obdobju (če se starostna struktura prebivalstva v času spreminja) ali če incidenco/umrljivost primerjamo med populacijami z različno starostno strukturo.	<p>V programu SLORA je uporabljena neposredna metoda starostne standardizacije. Starostno standardizirane stopnje (SSS) se pri tej metodi izračunajo po formuli:</p> $SSS = \sum_{i=1}^{17} S_i * \frac{N_i}{P_i}$ <p>kjer je N = podatek o številu primerov v opazovani populaciji (incidenca), P = podatek o številu prebivalcev v opazovani populaciji, S = podatek o številu prebivalcev v standardni populaciji in i = 5-letna starostna skupina.</p> <p>Če se določen rak pojavlja samo pri enem spolu, starostno standardizirana stopnja pri izračunu za oba spola skupaj ni prikazana.</p> <p>Pri izračunu SSS se uporablja Evropska standardna populacija (ESP) Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 1976 (100.000 prebivalcev, razdeljenih po petletnih starostnih skupinah, razen delitve 0–5 let na 0 let, 1–4 let starosti, enotno za oba spola).</p>	Age-standardized rate
	Starostno specifična incidenčna stopnja raka	Starostno specifična incidenčna stopnja raka je razmerje med številom novih primerov raka pri osebah določene starosti v koledarskem letu in številom prebivalstva enake starosti sredi istega leta na določenem območju, pomnoženo s 100.000.	Starostno specifična incidenčna stopnja raka = (število novih primerov raka pri osebah določene starosti x 100.000) / število prebivalcev enake starosti	Age-specific cancer incidence rate

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
	Starostno specifična umrljivostna stopnja raka	Starostno specifična umrljivostna stopnja raka je razmerje med številom zaradi raka umrlih oseb določene starosti v koledarskem letu in številom prebivalstva enake starosti sredi istega leta na določenem območju, pomnoženo s 100.000.	Starostno specifična umrljivostna stopnja raka = (število zaradi raka umrlih oseb določene starosti x 100.000) / število prebivalcev enake starosti	Age-specific cancer mortality rate
	Čisto preživetje	Relativno in čisto preživetje se izračunata s statističnim primerjanjem opazovanega preživetja proučevane skupine bolnikov in preživetjem, ki ga glede na spol in starost v določenem obdobju pričakujemo v celotni populaciji, iz katere prihajajo bolniki (t.i. pričakovano preživetje).	<p>Pričakovano preživetje se izračuna na podlagi podatkov o splošni umrljivosti, ki se v obliki tablic umrljivosti za posamezno državo rutinsko objavljajo v okviru demografske statistike; za naše izračune so uporabljene slovenske letne popolne momentne tablice umrljivosti. Od leta 2014 naprej v prikazujemo čisto preživetje izračunano po metodi Pohar-Perme, do takrat pa smo prikazovali preživetje izračunano po metodi Ederer-II, ki je ena od metod relativnega preživetja. Za izračun je uporabljena knjižnica relsurv v programskem paketu R. Več na spletni strani OI LJ: http://www.onko-i.si/rrs.</p> <p>Ta metoda ni enaka tisti za prikaz relativnega preživetja na spletišču SLORA. Podrobnejša metodološka pojasnila so na http://www.slora.si.</p>	Net survival

SEZNAM SLIK IN TABEL

SEZNAM SLIK

2.4.2 Slika 1: Odstotni delež incidence vseh rakov po starostnih skupinah, Slovenija, 2016.....	2-2
2.4.2 Slika 2: Groba incidenčna in umrljivostna stopnja raka po spolu s povprečno letno spremembo za zadnjih 10 let, Slovenija, 1985–2016.....	2-3
2.4.2 Slika 3: Starostno standardizirana umrljivostna stopnja raka , Slovenija in EU, 1985–2015	2-3
2.4.2 Slika 4: Petletno relativno preživetje bolnikov z rakom, zbolelih v letih 2007–2011 in 2012–2016 , po lokaciji – MOŠKI , Slovenija.....	2-10
2.4.2 Slika 5: Petletno relativno preživetje bolnikov z rakom, zbolelih v letih 2007–2011 in 2012–2016 , po lokaciji – ŽENSKE , Slovenija	2-11
2.4.2 Slika 6: Ocenjena incidenca malignega melanoma kože zaradi demografskih sprememb, Slovenija in EU, 2018 in napoved za leto 2040.....	2-14
2.4.2 Slika 7: Ocenjena starostno standardizirana incidenčna stopnja malignega melanoma kože – SKUPAJ , Slovenija in EU, 2018	2-15
2.4.2 Slika 8: Ocenjena starostno standardizirana incidenčna stopnja malignega melanoma kože – MOŠKI , Slovenija in EU, 2018	2-16
2.4.2 Slika 9: Ocenjena starostno standardizirana incidenčna stopnja malignega melanoma kože – ŽENSKE , Slovenija in EU, 2018	2-16

SEZNAM TABEL

2.4.2 Tabela 1: Breme raka , Slovenija, 2016	2-2
2.4.2 Tabela 2: Incidenca raka po izbranih lokacijah, spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016	2-4
2.4.2 Tabela 3: Groba in starostno specifična incidenčna stopnja raka po najpogostejših lokacijah in spolu, Slovenija, 2016	2-5
2.4.2 Tabela 4: Starostno standardizirana incidenčna stopnja raka po najpogostejših lokacijah ¹⁾ raka in spolu, Slovenija, 2007–2016	2-6
2.4.2 Tabela 5: Umrlji zaradi raka po najpogostejših lokacijah, spolu in starosti, Slovenija, 2016	2-7
2.4.2 Tabela 6: Groba in starostno specifična umrljivostna stopnja raka po najpogostejših lokacijah in spolu, Slovenija, 2016.....	2-8
2.4.2 Tabela 7: Prevalenca raka po spolu in izbrani primarni lokaciji (najpogostejše lokacije), Slovenija, 31. 12. 2016	2-9
2.4.2 Tabela 8: Incidenca raka po izbranih lokacijah, spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016.....	2-12
2.4.2 Tabela 9: Starostno standardizirana incidenčna stopnja raka po najpogostejših lokacijah ¹⁾ , spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016.....	2-13